

Augiem kaitīgo organismu laboratoriskā testēšana

Publicēts: 05.10.2020.

Nacionālā fitosanitārā laboratorija

Nacionālā fitosanitārā laboratorija (NFL) veic references laboratorijas funkcijas augu karantīnas un augiem sevišķi bīstamo organismu laboratoriskajā diagnostikā.

Laboratorijai ir šādi uzdevumi:

- karantīnas un citu augu kaitīgo organismu izplatības ierobežošanas veicināšana,
- piepalīdzības augu karantīnas organismu izplatīšanās riska analīzes veikšanā,
- laboratoriskās diagnostikas veikšana, nodrošinot augu, augu produktu, augsnes un kaitēkļu paraugu kvalitatīvu un savlaicīgu testēšanu.

NFL sadarbībā ar Augu karantīnas departamentu nodrošina fitosanitāro uzraudzības sistēmu, lai laikus konstatētu kaitīgo organismu parādīšanos, noteiktu augu karantīnas pasākumus konkrētos gadījumos un vietās, kā arī veicinātu pasākumu veikšanu tādā apmērā, lai likvidētu vai ierobežotu kaitīgo organismu izplatīšanos un samazinātu to negatīvo ietekmi.

Kas jāzina, ja vēlaties nosūtīt paraugu uz NFL testēšanai

Paraugu veidi un vispārīgās parauga sagatavošanas prasības

Paraugus var veidot:

1. Augs vai auga daļas: zari, lapas, ziedi, augļi, saknes (sīpoli, bumbuļi, gumi), sēklas, augu produkti;
2. Kaitēklis (kukainis vai ērce) dažādās attīstības stadijās (kāpurs, imago);
3. Nematodes cista;
4. Nosakāmais organisms jebkurā veidā (mikropreparāts uz priekšmetstikliņa, kultūras Petri platē, mēģenē, u.c.);
5. Augsne, augsnes saslaucas, augsnes substrāts, kūdra;
6. Dažādu veidu kaitēkļu slazdi (līmes vairogji, feromonu ķērāji u.c.).

Paraugam ņem visu augu, augu daļas vai augu produktus ar redzamiem simptomiem vai bojājuma pazīmēm tā, lai ap slimo auga daļu paņemtu arī 4–5 cm auga veselo daļu.

Atkarībā no bojājuma veida un pakāpes ņem 3–5 augus vai augu daļas.

Jācenšas nesūtīt "minimālus" paraugus, piemēram, pāris bojātu lapu vai 3 cm garu zariņu. Lielākā paraugā labāk redzams bojājuma raksturs un ir lielāka iespēja konstatēt izraisītāju.

Daudzu dažādu organismu izraisītie bojājumi var būt līdzīgi, bet to identificēšanai nepieciešamas īpašas metodes un reaģenti (visvairāk tas attiecas uz baktērijām, fitoplazmām, vīrusiem, viroīdiem).

NFL iespējas ir atspoguļotas NFL testēšanas metožu sarakstā.

 [Testēšanas metožu saraksts](#)

Parauga noformēšana un nosūtīšana testēšanai

Augus vai augu daļas ievieto plastikāta maisā, kuru aizsien un nostiprina tā, lai saturs neizklūst.

Paraugu var ievietot arī piemērotā slēgtā traukā.

Kaitēkļus vai nematodes cistas ievieto mēģenē ar aizbāzni.

Augsni vai augsnes saslaucas ieber plastikāta maisiņā.

Augsnes paraugus ņem iespējami sausus, to nevajag darīt nokrišņu laikā vai tūlīt pēc tam.

Ja paraugi ir vairāki, tos numurē vai citādi identificē (laboratorijā katrs paraugs tiek marķēts).

Pēc parauga noņemšanas un sagatavošanas to nekavējoties nogādā laboratorijā.

Ja paredzama aizkavēšanās ar parauga nosūtīšanu, to uzglabā ledusskapī +5°C temperatūrā. Paraugu ne vēlāk kā 2–3 dienu laikā nosūta uz laboratoriju.

Paraugu pieņemšana laboratorijā:

Darbdienās no plkst.9.00 līdz plkst.16.00.

Dienās pirms valsts noteiktajiem svētkiem no plkst.9.00 līdz plkst.15.00

Svarīgi! Piektdienās un dienās pirms valsts noteiktajiem svētkiem laboratorijā nepieņem vietējās izcelsmes paraugus, kurus veido zaļie augi vai to daļas.

Atbildes sniegšana

Testēšanas pārskatu izsniedz klientam atkarībā no viņa izvēlētā veida:

nosūtot pa e-pastu;

klientam ierodoties klātienē;

steidzamos gadījumos rezultātu paziņo pa tālruni.

Personāls

Laboratorijā strādā ekspertu un tehnisko darbinieku komanda šādās jomās:

virusoloģija,

bakterioloģija,

mikoloģija,

helmintoloģija,

entomoloģija,

herbaloģija,

molekulārbioloģija.

Personāla kvalifikācija

Lai uzlabotu darbinieku kvalifikāciju, veicinātu izaugsmi un motivētu personālu strādāt vēl labāk, VAAD atbalsta un nodrošina laboratorijas personālam izaugsmes iespējas, regulāru kvalifikācijas celšanu, piedaloties starplaboratoriju salīdzinošajās testēšanās, konferencēs, semināros un darba grupās.

Darbinieki ir stažējušies ārvalstīs, piemēram, Dānijas, Francijas, Somijas, Portugāles, Itālijas, Nīderlandes līdzīgas specializācijas laboratorijās.

Kontakti

Visus jautājumus, kas saistīti ar paraugu noformēšanu, piegādi un testēšanu, iespējams noskaidrot pa tālruni [67550950](tel:67550950), [26645561](tel:26645561).

Augu, augu produktu, augsnes un augu kaitēkļu paraugu analīze laboratorijā

Kvalitāte

NFL ir akreditēta 2005. gadā.

Papildu informācija: www.latak.gov.lv > [Akreditētās institūcijas](#) > T-295

Kvalitātes politika laboratorijas darbībā nozīmē to, ka mūsu veiktā paraugu savlaicīgā un kvalitatīvā testēšana apmierina klienta vēlmes, kā arī sabiedrību kopumā.

NFL darbība ir vērsta uz to, lai savā kompetencē tā būtu līdzvērtīga Eiropas Savienības laboratorijām.

Eksperti piedalās Eiropas un Vidusjūras valstu augu aizsardzības organizācijas darba grupās par diagnostikas jautājumiem dažādās jomās un kvalitātes nodrošināšanu.

Metodes

NFL veic nozīmīgāko augu karantīnas un citu kaitīgo organismu testēšanu saskaņā ar ES un starptautiski atzītām metodēm.

Tiek plaši lietotas gan tradicionālās morfoloģiskās, gan mūsdienīgas testēšanas metodes: imūnfluorescences (IF), imūnfermentatīvā (ELISA), molekulārās testēšanas (PCR, reālā laika PCR, reversās transkripcijas PCR) metodes.

Bieži izmanto dažādu metožu kombināciju vienam organismam, lai apstiprinātu rezultātu un precīzi identificētu organisma sugu.

Laboratorijā ir iespējams veikt patogenitātes testus, izmantojot siltumnīcā audzētos indikatoraugus.

Par bakteriālo iedegu

Bakteriālās iedegas pazīme - zaru galos veidojas āķi, lapas brūnē

[Skatīt vairāk](#)

<https://www.vaad.gov.lv/lv/augiem-kaitigo-organismu-laboratoriska-testesana>